

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA

IZHAJA VSAKI TOREK.

— Lastnik in izdajatelj: —

Dejavnost dela in kakovost dela
v Chicago, Illinois.

Naročnina: Za Ameriko \$2.00 za celo leto. \$1.00 za pol leta. Za Evropo \$4.50 za celo leto. \$2.25 za pol leta.

Oglasi po dogovoru. Pri spremembi kvartalno je poleg novega naznana tudi stari naslov.

Glavne uredniške organizacije: Južni, meščanski zvez v Ameriki.

Vse pritožbe glede nerednega pošiljanja lista in drugih nerednosti, je poslati predsedniku družbe

Ivan Molek, 4008 West 31. Street, Chicago, Ill.

PROLETARIAN

Owned and published every Tuesday by South Slavic Workmen's Publishing Company, Chicago, Illinois.

Subscription rates: United States and Canada, \$2.00 a year, \$1.00 for half year. Foreign countries \$2.50 a year, \$1.25 for half year.

Advertising rates on agreement.

NASLOV (ADDRESS): "PROLETAREC" 4008 W. 31. STREET CHICAGO, ILLINOIS

ROCKEFELLER IN DAVKI.

John D. Rockefeller je bogat človek, zelo bogat. Ta znanost je sedela zelo nenaravno. O človeku, ki ima to, pravi, in četrt milijona dolarjev premoženja, lahko pravimo, da je zelo bogat, in nič manj, če mu smetamo, da pritičljivo. Ali John D. Rockefeller se posmehuje taki stvarici? Tudi je plačil od davka. Baje je to zaslužila Stevilka, prihajajoča iz uradnega vira. Najbolje to ni splošno znano, in naravno, ki čita v tem oči in četrt milijona, utegne zaključiti. Klobuk dol pred Rockefellerjem, človeka, ki daje sam striban Sani tako dohodek, je treba spoštovati.

V Ameriki so pa ljudje, katerim ni tako Stevilka ne pomoma do volj, da bi postopoma in običajno njegovo veličanstvo po mišlosti gazolita. V Ameriki so celo ljudje, ki mislijo, da ne plačuje Rockefeller toliko davkov, kolikor bi bilo prav.

Vpraša se, koliko ima John D. premoženja in koliko ima dohodkov. Kar se tiče prvega, je vsaka točna cenita nemogoča. Da je milijarder, je gotovo. Ali za šest milijonov goradil se močje tudi najbolje pomenujemo. Nekoliko več je znano njegovih dohodkih. Zvezne davčne oblasti jih cenijo na približno enindvajset milijonov na leto. Približno. Popolne jasnosti pa tudi nikoli ni. Zvezne ne države nimajo sredstev, da bi prisilile takega bogataša na namerno navedbo dohodkov.

Nekateri njegovi viri so znani in tudi znanstveni iz njih. Rockefeller je predvsem kralj olja. Standard Oil Company je leta 1914 razdala dividende v skupni vsoti 67,220,000 dolarjev. John D. je glavni delavec te slavne družbe, ena četrtina dividende, 16,805,000 dolarjev je odšla nanj.

John D. je zainteresiran pri Carulu Fuld and Iron Company in njegov delež znaša tam, kakor je sam povedal, 14,866,000 dolarjev. Dohodek so pa leta 1914, znašali 743,000 dolarjev. To je za ono leto skupaj sodelavnost in pol milijona dolarjev čistega dohodka.

Da niso s tem izprani njegovi dohodki, je gotovo, čeprav je že ta svetovna zadostna, da bi ob njegov življenjski dohodki, če zna biti vsaj nekoliko skromen v svojih življenjskih zahtevah. Zvezne davčne oblasti cenijo njegovo dohodke še na tri in pol milijona dolarjev več. Odkod so ti dohodki?

Vlada ima uradnih podatkov. Ali javna tajnost je, da "dela" Rockefellerjev denar v bankah, na železnicih in še v drugih podjetjih. Da ni tega kapitala, ne bi bilo Rockefellerjevih bananah, železniških in drugih dohodkov, več kakor tri in pol milijona.

John D. velja za milijardarja. Ob njegovem zadnjem rojstnem dnevu so to v njegovo čast in slavo razglasili njegovi službeniki. Milijardi je tisoč milijonov. Če bi imel Rockefeller ta denar naložen na petodstotni dobički, ni izračuna vsak šolarček, da znašajo dohodki petdeset milijonov na leto, tudi če bi bila milijarda ravna, pa ne zvrhana.

Toda Standard Oil ne dela s petodstotnimi dobički. Za tak dobiček se Rockefeller ne interesira. Tudi železnice se ne zadovoljujejo s takimi dobički. In premoženje in jeklo nosita vse drugačne prihode.

Rockefellerjevi dohodki morajo torej biti mnogo večji, in tistim, ki menijo, da mu prinaša leto znatno več kakor sto milijonov, se nikakor ne more četi, da so sanjači.

To je treba imeti pred očmi, kadar se sliši, da je plačal Ameriki milijon in četrt davek. Ta velika svota se tedaj zelo skrbi in postane prav majhna. Tudi po obstoječih davčnih zakonih bi moral striban zahtevati od gazolinskega vladarja mnogo več.

Ampak, kaj striba Sama bi se morali v ta namen nekoliko potruditi. Dobro bi morali posvetiti v Rockefellerjevo gospodarstvo, da bi natančneje zvedeli, kako ga je ceniti. Sam jim ne bi nikdar povedal resnice, dokler ni je ne morejo dokazati.

Ameriško ljudstvo bi imelo pravico, da zahteva ta tri in pol milijona. Zakaj to je v njegovem interesu. Kolikor plačuje Rockefeller premoženje, toliko plačuje ljudstvo prevoč. Kajti Zvezne ne države morajo imeti svoje dohodke, da pokrrijejo izdatke, in če jih ne dobe dovolj na eni strani, si jih vzamejo toliko več na drugi.

Če se pogledajo Rockefellerjeve Stevilke, se pa lahko pride še do drugega spoznanja. Vprašanje nastaja. Ali je davčni sistem, ki ga imamo v Ameriki, pravičen?

Socialisti zahtevajo, da se progresivni davki pri narasajoči višini dohodkov znatno povečajo. Ako bi bile davčne vrvice znatno višje, ne bi bilo več vrvice vseh vrst, ki jih ne bi imel John D. res "le" enindvajset milijonov dohodkov na leto, se zna vendar opravljeno vprašanje. Kaj je treba posameznim občanem? 21 milijonov dolarjev na leto? Kaj ji je treba deset milijonov?

Ako bi Rockefellerju ostalo toliko čistega dohodka, kolikor plačuje sedaj zveznih davkov, ne bi mogel priti nikoli v nevarnost, da bi trpel kakšno pomanjkanje. Zdi se, da je po 80 centov tola, ga to ne more spraviti v zadrego. Z milijonov letnih dohodkov ima že vedno lahko več prostorov za stanovanje, nego mu jih je treba, si lahko kupi več knjig, nego jih more prečitati, in ni treba, da bi si odklepal katerikoli mošniški urelek. Tudi v Evropi lahko vsaki prav komorno pogleda.

Koliko bi pa Zvezne države lahko več storile rečeno za ljudsko kulturo, če bi jim moral Rockefeller namesto enega milijona plačati deset ali petdeset, ali če bi vsajdelo to tudi za druge občine, kmetije?

Vprašujemo tega je treba poznati, da sedajni davčni sistem ni pravičen. Sprememba v tem zniža, kolikor jo zahteva socialistična stranka, bi v sedajni družbi vsaj nekoliko odpravila bremenja, ki jih mora nositi ljudstvo, za Rockefellerja se pa ne bi bilo treba bati, da izkusi stradanje, ali pa da žale v nevarnost, da bi moral delati.

V Magdalen, N. M., so se dne 4. in 5. avgusta nekateri volivci spili zaradi izida volitev. Kvaliteta je pokalo. Dan Marshfielda je bil takoj mrtev. Manuel Grijalba in njegov mlajši brat sta pozneje morla za svojimi ranami. Podobnih dogodkov je bilo te dni po Ameriki mnogo, četudi ne povsod kar s smrtnim rezultatom.

Volilne stavbe so precej nevarne. Vendar so še pametnejše od takih pretepih in ubojev, ki tudi ne izpromene rezultatov volitev.

Neki tovarnar švyljev obljublja, da bo voljal par ženskih oevljev do spornadi 20 do 25 dolarjev. Morla pride res se v modo, da bomo bosii hodili. Pozini pa ostanemo doma.

Zveza papirniških tovarnarjev naznanja, da je sedaj papirja, kolikor ga tiskarji in drugi intereseenti je žele.

Ampak to je na Saksonskem, V Nemčiji imajo vojno, pa zna rešiti taka vprašanja. V Ameriki bi papir kmalu tako drug kakor kožuhovina, ampak tukaj ne najdejo druge rešitve vprašanja kakor podražjenje.

Izdelovalci svetlega pisma pravijo, da bodo morali tudi oni kma in podražiti svoj izdelek. Kupujte torej hitro, dokler ni pot v nebesa še predraga!

Zveze in protizveze.

Carški dekret pooblašča rusko finančno ministrstvo, da najame za dve milijardi rubljev posojila na račun državne blaginje. Njegovo presvetlo rusko veličanstvo je menilo popolnoma pozabilo, da je bilo leta 1905 xpeljano na Ruskem nekaj takega kakor parlament in se je imenovalo дума. Vidi se, da je prišla Rusija zopet v tozve stike z Avstrijo. Vsa sedanja vojna je polna nenaravnih momentov. Da je carska Rusija v zvezi z demokratičnimi državami zapada, je nenaravno. Da se bantuje Srbi z Bolgari, je nenaravno. Da je Italija, ki preži na slovanske države kakor moka na mis, zaveznica Slovanov, je nenaravno. Ali najbolj nenaravno od vsega je to, da sta si Rusija in Avstrija sovražnici, V Evropi ni politično bolj sorodnih držav od teh dveh. Obojca je absolutizem vlade najvišji ideal, v obeh je parlamentarizem le krinka, pod katero igrajata svojo avtokratično vlogo in v resnici se v obeh vlada brez parlamenta. V Avstriji delajo dolgove na podlagi carskih ukazov. Plačevali jih bodo sevoda v Avstriji na rodi prav tako kakor na Ruskem.

S stališča svojega vladnega sistema bi morali biti Avstrija in Rusija najboljši prijatelja. Kar se nanaša na demokracijo in demokracijo, tako se opira absolutizem na absolutizem. Naravno in logična je bila nekdanja zveza treh cesarjev, takozvana sveta alianca Rusije, Prusije in Avstrije. V njej je bilo mnogo absolutizma najčisteje izraženo. V njej je bilo tudi jasno, da ni smela te zveze nič opraviti narod, ampak vsaj jih vladarji, ki so bili slovom v tem, da imajo kot naradni skupne interese in da jih nobena skupina brani proti ljudstvu.

Kako je le mogoče, da je ta logična zveza sedaj popolnoma pretrgana? Kako je mogoče, da je v evropskih razmetih tak kaos? Saj naravno na nezvesti, kamor se obrnejo. Zlasti v narodnega stališča je znana tako velikanska, da se zdi, če veka, kakor bi bil zaslepljen in noriščen. Najbolj zapošeni nacionalisti prihajajo samo iz zadreg v zadregu. Poljaki v Varšavi so pijani narodnostni, ker sta jim Vilem in Francezeli potpisali nekakšno poljsko svobodo. Poljaki na Barmanski se krči sreb, kadar pomislijo, kaj bi z njimi je zinaga Nemcija. Jugo-slavni zavezanci, če poslušaj telegram, da se zavezanci tam kje na Balkanu ali v Volhiji kaj napredovali, strah jih jemljejo, ako pride vesti, da so dosigli zavezanci kakega uspeh na Goriškem, Slovani ne vedo, ali naj se veselijo, ali naj žalujejo, da so Bolgari. Slovani v osvojenih bolgarskih Dobrudžah, katero so jim bili na balkanski vojni vzeli neslovanski Rumuni.

Kaj bi človek vprašal blaznega dirinčaja v Kropki začel s slovansko vzajemnostjo. To je bil vsaki vrednejši slovenski nacionalni ideji, sedaj ni ta vzajemnost vredna pet solidov. Potrditi je

ne more, da razložil dogodke, služiti ti ne more kot bleščajoči elji, niti svojih vsakdanjih želja za zmago in poraz ne more opreti nanjo.

Kako, kako je ta zmožajava mogoča? No, uranika ni tako velika, da se ne bi dala rešiti. Vse te nelogičnosti pustaneje razumljive, čim se zavemo, da se vodi kapitalistična vojna, da so njena vzroki in njena elja pretežno kapitalistični in da odločajoči ljudi v ločenih kapitalističnih skupinah le najmanjši faktorji.

Interesi vsih nemških kapitalistov niso enaki, kar nekatere je vojna nujno je in dabi bi kaj za to, če bi se končala. Za drugo je vse ogromnega bogatstva in budočih slonov. Med angleškimi, francoskimi, avstrijskimi kapitalisti ni nič drugega.

Interesi vsih držav v ohi in drugi zvezi niso enaki. Kolkorkoli si prizadevajo na en in na drugi strani, da bi dopravljali sveto svojo brezpodporni slova, je vendar res, da si njih želje in elji mnogo nasprotujejo. Vzemenjo le interese Italije in Srbije na strani zaveznicov, interese Avstrije in Nemcije na strani centralnih sil. Niti interese belgijske in nizozemske ne smemo spraviti pod eno lobno, vliji Ogrske so različno nasprotne temi, kar deli Avstrijo. O intereseh narodov sevoda srbih ni govora in del tej vojni.

V ohi in v bližnji obliki vojskoveni se skupini in morala priti do nasprotnejske nasproti, če bi se mogli ogledati, interese vsake posamezne skupine. Ali da se poma čita in druga zveza držati skupaj, se morajo interese sledenjsih področij inteposom upoštevati. V skupine centralnih sil vodi Nemcija, med zavezanci pa Avstrija. Le dosednji uspehi centralizirane, njih pridobitve, dokler so bile posredno centralne, njih tedovratno klubovanje v defenzivo je predvsem pripisati podreditvi vsih imo pod vplivom nemške sile, lista centralizaciji in tedovratni avtoriteta, ki je na tej strani se veliki bi bili dosednji uspehi, kolikor med zaveznicmi.

Kaj so ostali naradni interesi? Kam so se deli interese, sramotno. Zveza sil v sedajni vojni se opira na popolnoma drugačnih podlagah. Te so se s sedajni kapitalizma. Le če se spozna kapitalistično naravo, se vidimo, jih je mogoče razumeti. Z zaveznicami drugačnega stališča se ne daje razlagati.

Vse drugačnejstvo se potrdi, najpozneje v kapitalističnih intereseh. Ali pa so jih s tem spravili v sveto. Kaj se? Pod popolno tli zjavila tudi. Nesveto je sovražnja, ki ne morejo sedaj na dan ostajati in bodoča primerno priliko in že v sedajni vojni se pripravljajo novi konflikti, ki lahko postanejo popolnoma nove zveze in nove voje. In če ne ha-endoga, če bodo sedajni sovražniki tedaj zavezanci, sedajni prijatelji pa sovražniki.

Kari Kautsky:

Dviganje in padanje.

Povzdignje proletariata iz njegovega položaja je nezgodno, nujen proces. Ali ta proces ni nujen, ne enakomeren. Stremljenja kapitalističnega proizvajanja grede, kakor smo bili videli v drugem poglavju, za tem, da proletariati se tudi potpisuje nuzdol. Druževni preporod proletariata je mazen samo v onih proti tem spremljenjem in njih nosilcem kapitalistom. Mazen je smajo in tej poti, da se zadostna opojna naspustna inteposmija in nasprotja stremljenja, ki jih rudi v proletariatu novi delovni in življenjski pogoj. Potisnjena stremljenja kapitalističnega proizvajanja so pa v različnih fazah, v različnih stadijih in različnih industrijskih panogah zelo različno odvijena so od položaja na trgu, od konkurenčne posamičnih podjetij med sabo, od razvoja strojnega sistema v dotlejši industrijski panogah, od pogleda kapitalistov v njih trajno interese itd. Nasprotna delovanja ki se razvijajo v naravnih posamičnih proletariatskih plasti, so prav tako odvisna od naravnozveznejših pogojev od navalov in potnih ljudskih razredov, iz katerih se prod vsi rekognitirajo proletariati, od spričnosti ali moči, ki je potrebna za delo v listi industrijski panogah, v katerih so zaposleni, od razširjenosti ženskega in otroškega dela, od velikosti industrijske rezervne armade, ki inakor ni za vse stroke enaka, od razsodnosti delavcev, in slednje od tega, ali proizvajala delo raskropitev in ločitve ali združevanje in stritev delavcev itd.

Vsakateri teh pogojev je zelo različno v razni vrstnih industrijskih panogah in delavskih vladstev in se neprenehoma spreminja, ker se teženja in gospodarska revolucija neprestano nadaljuje. Vsak dan podjema kapital, nove kmetije in nove poklice, izkoriščanju in proletariatu, vsak dan se ustanavlja nove industrijske panoge, neprenehoma se je obstajajo, preobnavljajo. Kakor v začetku kapitalističnega proizvajanja tudi še danes nove plasti proizvajalstva vedno go

pti proletariatu v proletariatu, se pogrezajo v za-plasti proletariatu in se vedno zopet nove plasti delavcev in zvezi v delavskem proletariatu samega v ohi in v bližnji obliki vojskoveni in padanje, kar plovijo dvigajo v avtoriteto, drugi v pa in po svojem, kakor je navedeno pri njih proizvajanja ali dvigajo v stremljenja.

Toda naša srednja razredna množica človeške družbe se ne bojati pri vsaki proletariatskih plasti proizvajalstva, ki se v razni zvezi odločno na stran dvigajoči stremljenja, in če so ta stremljenja v neki proletariatski plasti tako globoko delovala, da so v ohi in v bližnji obliki vojskoveni, razredno zavesti, zavesti v ohi in v bližnji obliki vojskoveni in saba in zvezi s delavskimi razredom, zavesti moči, ki pravi in tedovratno slavnosti, brez ko so vzhodili v tej proletariatski plasti, zavesti njene gospodarske neobdelanosti in v ohi in v bližnji obliki vojskoveni, brez ko se proletariatske plasti pripravljajo, da koraka delavski razred, bolj in bolj moči naspusti. Kakor hitro se je proletariatska plast tako dalje povzpela, potem je je neskončno težko pahniti zopet v topo in ohi in v bližnji obliki vojskoveni, ki jo sovražimo, in če nujno se pa strelja vstajajo boj, ki obupava in sila in svojo bobnostjo, tor kjejejo razrednima in panosti, ki so srčkajo iz svojih bolecov tedovratno po potnosnem uporu, tedovratno po strahljivoju uporu. Skoro nemogoče je zopet izravnavati razredno zavesti in proletariatske plasti, v katero se je bila v ohi in v bližnji obliki vojskoveni. Naj se potem potpisujejo stremljenja kapitalističnega proizvajanja še tako moči in nujno, ljudje, gospodarsko potibilo proletariatu in plasti, ne morejo je pa moralno, razredno, je protičak, da ne samo protičak, ampak skoro popolnoma intisi, kakor v naravnih tedovratnima domah industrijah. V vsakem drugem, stvarji bi imel protičak samo posledico, da v ohi in v bližnji obliki vojskoveni, protičak, kakor izgovarjajo proletariatska več ne potnja v capm, ampak ga povša v avtoriteto.

Volandski parlament je soglasno sprejel resolucijo, ki zahteva xpeljavo splosne volilne pravice in odpravo pluralnega glasovanja, s katerim so doslej privilegirani razredi politično okradili delavstvo. Holandska nima vojne. V Avstriji se ljudstvo žrtuje za vojno, dom cesarja, za na-grado mu pa ostaja pluralna volilna pravica v delžne zbore in občine; na Ogrskem pa pravi Tisza, da bodo imeli delavci, kadar se venojo iz zakopov, drage srebi, kakor volilno pravico. In v Ameriki imajo delavci splošno volilno pravico, pa je ne znajo rabiti.

Dunaja prihaja sedanja poročila, da je bila vest o Dumbovi smrti napačna. Ker je prišla iz Berlina, kamor je mogla priti le z Dunaja in ker se ne bi bila mogla brez cenzure telegrafirati dalje, nastane vprašanje: Zakaj se je to brzojavljalo?

Ali zdi se nam, da nam na to vprašanje ne odgovore ne z Dunaja, ne iz Berlina.

Angleški vojni urad naznanja, da je bila v Indiji obna zagotinstvo meje bitka med indijskimi vstani in angleškimi vojštevom. Angleži so zmagali, vstani, katerih je bilo 6000, so pustiili 1000 mrtvih in 4000 ranjenih. Angleži so baje izemili le enega mrtvega.

Pomno te vesti je v tem, da so Angležili vedno trdili, da je v Indiji vse zadovoljno. Vstaje se pripravljajo in bi smele smatrati za znamenja zadovoljnosti.

Marsikateri "svobodonišce" je tak kakor najzagreženejši fra. Če ne misliš tako kakor on, odločno vrti vso svobodo mišljenja.

Proletariati se pogrezajo v za-plasti proletariatu in se vedno zopet nove plasti delavcev in zvezi v delavskem proletariatu samega v ohi in v bližnji obliki vojskoveni in padanje, kar plovijo dvigajo v avtoriteto, drugi v pa in po svojem, kakor je navedeno pri njih proizvajanja ali dvigajo v stremljenja.

Toda naša srednja razredna množica človeške družbe se ne bojati pri vsaki proletariatskih plasti proizvajalstva, ki se v razni zvezi odločno na stran dvigajoči stremljenja, in če so ta stremljenja v neki proletariatski plasti tako globoko delovala, da so v ohi in v bližnji obliki vojskoveni, razredno zavesti, zavesti v ohi in v bližnji obliki vojskoveni in saba in zvezi s delavskimi razredom, zavesti moči, ki pravi in tedovratno slavnosti, brez ko so vzhodili v tej proletariatski plasti, zavesti njene gospodarske neobdelanosti in v ohi in v bližnji obliki vojskoveni, brez ko se proletariatske plasti pripravljajo, da koraka delavski razred, bolj in bolj moči naspusti. Kakor hitro se je proletariatska plast tako dalje povzpela, potem je je neskončno težko pahniti zopet v topo in ohi in v bližnji obliki vojskoveni, ki jo sovražimo, in če nujno se pa strelja vstajajo boj, ki obupava in sila in svojo bobnostjo, tor kjejejo razrednima in panosti, ki so srčkajo iz svojih bolecov tedovratno po potnosnem uporu, tedovratno po strahljivoju uporu. Skoro nemogoče je zopet izravnavati razredno zavesti in proletariatske plasti, v katero se je bila v ohi in v bližnji obliki vojskoveni. Naj se potem potpisujejo stremljenja kapitalističnega proizvajanja še tako moči in nujno, ljudje, gospodarsko potibilo proletariatu in plasti, ne morejo je pa moralno, razredno, je protičak, da ne samo protičak, ampak skoro popolnoma intisi, kakor v naravnih tedovratnima domah industrijah. V vsakem drugem, stvarji bi imel protičak samo posledico, da v ohi in v bližnji obliki vojskoveni, protičak, kakor izgovarjajo proletariatska več ne potnja v capm, ampak ga povša v avtoriteto.

Volandski parlament je soglasno sprejel resolucijo, ki zahteva xpeljavo splosne volilne pravice in odpravo pluralnega glasovanja, s katerim so doslej privilegirani razredi politično okradili delavstvo. Holandska nima vojne. V Avstriji se ljudstvo žrtuje za vojno, dom cesarja, za na-grado mu pa ostaja pluralna volilna pravica v delžne zbore in občine; na Ogrskem pa pravi Tisza, da bodo imeli delavci, kadar se venojo iz zakopov, drage srebi, kakor volilno pravico. In v Ameriki imajo delavci splošno volilno pravico, pa je ne znajo rabiti.

Dunaja prihaja sedanja poročila, da je bila vest o Dumbovi smrti napačna. Ker je prišla iz Berlina, kamor je mogla priti le z Dunaja in ker se ne bi bila mogla brez cenzure telegrafirati dalje, nastane vprašanje: Zakaj se je to brzojavljalo?

Ali zdi se nam, da nam na to vprašanje ne odgovore ne z Dunaja, ne iz Berlina.

Angleški vojni urad naznanja, da je bila v Indiji obna zagotinstvo meje bitka med indijskimi vstani in angleškimi vojštevom. Angleži so zmagali, vstani, katerih je bilo 6000, so pustiili 1000 mrtvih in 4000 ranjenih. Angleži so baje izemili le enega mrtvega.

Pomno te vesti je v tem, da so Angležili vedno trdili, da je v Indiji vse zadovoljno. Vstaje se pripravljajo in bi smele smatrati za znamenja zadovoljnosti.

HEJ, KAKO BOMO POCENI ZIVELI!

Bog nam odpusti naše grehe, ki smo jih storili, ko smo se nopravali iz ameriških preiskav! Sedaj spoznavamo resnost, da greši najpravičnejši devetdesetdesetletnik na dan. Pravilo stoji, da ne doseže vse preiskave v tednih, ki se vodijo enkrat, zaradi delovna trjstov, drugje zaradi drugega premoža, pa zonet zaradi kakšnih tisoč potopljenih ljudi in pa zaradi podraževanja kruha, in drugo na dan, labor da se počinka mnogo drugega papirja in da ima nekolicina ljudi in tvoj ugodeb "džub".

Zdelj bomo morali vse ta prekleati. Naposled bomo vedno spoznali, kakšno neogremljeno vrednost imajo te predstave. In ta luč zide svetlo iz naše Chicago.

Sicer in znamenja, da bi se lahko ali meso cenileje. Avstrija, Zvezne stvenega komisarja imamo s tem nošati, sgar, ime John D. Robertson, ki je zapisano v glavi knjige "Dobrota". Na podlagi svojih preiskav nam nudi, da se človek v sedajni pametni labor povsem zadostno preživi za 40 centov na dan.

Dr. Robertson je to že domolj v svoji obitelji. Nspravi pa je javno preizkušnje v šestim mesecim in šestim tednim. Ta sprejeto izkušnja se predloži komisari, ki je bila izvoljena, da presodijo stroko drugače.

Te preiskave seveda potajo, ne bi več treba. Zakaj, če so laborji živi s 40 centov na dan, tedni sploh ne smemo govoriti o dražini, in naši odvodi v "paradi". Ljudje je, ki nas zveze, samo hoteli, nekima lahko podpre, vse za tri ali strokovi, ker bomo tedaj se, tedno potrebovali je 80 centov na dan.

Za to izkušnjo v svetlo Robertson najljepšo nagrado in kapitalistov, Patentirati se ne more, prav ne bi smel dati, kajti tedovratni modrijači so se pristali že prej, le da niso bili odlašajo zbravstvom in komisari.

No, ni bi bili gospodji Robertsoni lahko povedali nekaj podobnega tudi brez njegove proizvodnje. Človek se preživi tudi s desetimi centi na dan, — se nima vse. Pa znali smo ljudi, ki so jedli polno za zajetek, za kosilo in za večerjo. Nezabljeno, slatko so ji dali le "pohubati".

Toda kaj bi dejal dr. Robertson, če bi postal Chicago olimpion njegovu plavu na tej olegovy v uplubi? Njegovi eksperimenti bi bi bi tedaj kaj vreden, če bi imel delavce in pravico do iste hrane in do istega življenjskega stih. In je najcenejše. Toda naš zbravstvom vedemo je pozabili, da človek, kolikor, ki je v ohi in v bližnji obliki vojskoveni, ne bi imela je povsja. In imajo je povsja, da tudi slatisti počenik in dobrih tobi in tihim komitorki, pa katerih se servira, in tedni soba, v katerih se lahko npraje, ne bi bilo brez delavcev in njihovega dela, da imajo tedaj delovno pravicijo do kaj drugega, kakor do polente in da je vpraša tega vso njegov stribesetostnosti računi je humberg.

Ljubljanski "Slovenski Narod" dne 18. septembra piše: "Zd godajo gubati, kakaj ljudje pred trgovinami kruha in moka. Zeljno prikazujejo trenutka, ko dobijo mleko in kruh. Mnogo ljudi govori pri tem čakanju. "Oh, ko bi imeli tudi v Avstriji gos-poda Batočkera, kot ga imajo v Berlinu, potem nam ne bi bilo treba toliko časa čakati na mlžih ulicah." Toda predvsem je treba vedeti, da imo v Ljubljani, Celju in Guden zmanjkuje kruha, doim go je na Dunaju, v Budimpešti in drugod dovalj. Treba je človeka, kateremu ni laoso, da celo bete ljudi vsakje na vseh kruha za življenje. Takega človeka bi blago slavljali, če bi prišel k nam."

Tako pomno morajo sedaj časopisi pisati, če bodoje kaj povedati o stradanju, pa bodoje biti zaplenjeni!

V Denverju, Colo., tvi mož, ki je predsedniku Wilsonu baje tako podobno kakor dvojček in ima tudi njegov glas in kretnje. Po pokliče je postri inspektor, imenuje se pa — Hughes. Wirt M. Hughes. Ljudje so mu že večkrat prejevali ovacije, kar sevoda ni prijetno, če človek ve, da so namenjene drugemu. Pravijo, da mu ne bo kazalo nič drugega, kakor da si postri rasti budo, četudi je ne mara.

Na tak način se prirodno večkrat poira. Znano je na primer, da sta si ruski car Nikolaj in angleški kralj George do smejnosti podobna.

Socializem zahteva enako pravice in enake dolžnosti za vse.

Stranka, ki hoče biti delavska mora biti protikapitalistična. Kdina socialistična stranka je tača.